

Начало > Съдебни процедури > Граждански дела > Съдът на коя държава е компетентен?

Съдът на коя държава е компетентен?

Франция

1 До кой съд трябва да се подаде исковата молба — до обикновен граждански съд или до специализиран съд (напр. съд по трудовоправни спорове)?

Френската правна система се характеризира със съвместното съществуване на две категории съдилища: административни и правораздавателни. Всяка категория е изградена като тристепена структура.

В първата категория, решенията се постановяват от административните съдилища (*tribunaux administratifs*), които са общи съдилища, както и от различните специализирани административни съдилища. Техните решения подлежат на обжалване пред апелативните административни съдилища (*cours administrative d'appel*). На последна инстанция, решенията подлежат на контрол от Държавния съвет (*Conseil d'Etat*).

Във втората категория, решенията на първа инстанция се постановяват от окръжните съдилища (*tribunaux de grande instance*), както и други видове съдилища, чиято компетентност е установена от законодателството. Техните решения подлежат на обжалване пред апелативните съдилища, които се състоят от няколко отделения (гражданско (*civile*), трудово (*sociale*), търговско (*commerciale*) и наказателно (*criminelle*)).

Решенията на апелативните съдилища могат да бъдат обжалвани пред Касационния съд (*Cour de cassation*) (който също е съставен от няколко отделения по областите, посочени за апелативните съдилища).

Видовете съдилища в отделните категории са, както следва:

Административни съдилища:

Държавен съвет (1)

Апелативни административни съдилища (8)

Административни съдилища (42)

Правораздавателни съдилища:

Касационен съд (1)

Апелативни съдилища (36)

Върховен апелативен съд (*Tribunal supérieur d'appel*) (1)

Окръжни съдилища (164) (16 от които са компетентни по търговски дела)

Първоинстанционни съдилища (*Tribunaux de première instance*) (4) (2 от които са компетентни по търговски дела)

Съдилища за малолетни и непълнолетни лица (*Tribunaux pour enfants*) (155)

Съдилища по социалноосигурителни спорове (*Tribunaux des affaires de sécurité sociale*) (114)

Районни съдилища (*Tribunaux d'instance*) (307)

Комисии по трудовоправни спорове (*Conseils de prud'hommes*) (210)

Трудови съдилища (*Tribunaux du travail*) (6)

Търговски съдилища (*Tribunaux de commerce*) (134)

Областите на специализация на правораздавателните съдилища са:

районните съдилища разглеждат най-често срещаните спорове. Като правило, те разглеждат всички икове с материален интерес до 10 000 евро. Тези съдилища са също така компетентни да се произнасят по някои специфични спорове (неплащане на наем, запориране на приходи, избори по месторабота, потребителски кредити);

търговските съдилища са компетентни по спорове между търговци, между кредитни институции и между тези два вида стопански субекти; по спорове, отнасящи се до търговски дружества, както и по спорове, свързани с търговски сделки между лица и с финансови затруднения на търговски дружества (ликвидация, управление от синдик и др.);

съдилищата по дела за земеделска аренда (*tribunaux paritaires des baux ruraux*) са компетентни по спорове между арендатори и собственици за земеделски земи (наемане на земеделски производители, изполици и т.н.);

трудовите съдилища се произнасят по всички спорове между работници и работодатели, произтичащи от индивидуални частноправни трудови взаимоотношения;

до дата, установена с декрет, но не по-късно от 1 януари 2019 г., съдилищата по социалноосигурителни спорове (*tribunaux des affaires de sécurité sociale*) са компетентни по споровете, към които е приложима нормативната уредба на социалното осигуряване и на взаимното застраховане в селското стопанство, а от дата, установена с декрет, но най-късно от 1 януари 2019 г., компетентни по тези спорове ще са специално определени окръжни съдилища;

до дата, установена с декрет, но не по-късно от 1 януари 2019 г., съдилищата по спорове за нетрудоспособност (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*) разглеждат спорове, отнасящи се до нетрудоспособност или степен на нетрудоспособност, постоянна нетрудоспособност и трудоустрояване, а от дата, установена с декрет, но най-късно от 1 януари 2019 г., компетентни по тези спорове ще са специално определени окръжни съдилища;

съдилищата по пенсията на военнослужещи разглеждат спорове, отнасящи се до военните пенсии.

2 Ако компетентни са обикновените граждански съдилища (т.е. те са съдилищата, които разглеждат съответния вид казуси), как може да се разбере до кой от тях трябва да бъде подадена исковата молба?

2.1 Има ли разлика между по-нисшестоящите и по-висшестоящите обикновени граждански съдилища (напр. районните съдилища като по-нисшестоящи съдилища и окръжните съдилища като по-висшестоящи такива) и ако да, кой от тях е компетентен по моя казус?

Разпределението на компетентността между окръжните съдилища, районните съдилища и мировите съдилища (*juridictions de proximité*) е посочено по-горе. Следва да се отбележи, че при отсъствие на специално предоставена компетентност на други съдилища, компетентни обикновени съдилища са окръжните съдилища.

Районните съдилища са компетентни да се произнасят по спорове с материален интерес до 10 000 евро включително и по спорове с неограничен материален интерес в областта на потребителските права, попечителството над пълнолетни и жилищните наеми.

Окръжните съдилища са компетентни по всички граждански спорове, които не попадат под компетентността на други съдилища, по-конкретно по семейни въпроси.

2.2 Териториална компетентност (съдът в град А или съдът в град Б е компетентен по моя казус?)

2.2.1 Основни правила за териториалната компетентност

Като правило, компетентен е съдът по местопребиваването на ответника. Целта на това правило е да осигури известна защита на ответника, тъй като за него е по-лесно да се защитава в съда, който е най-близо до неговия дом.

Следователно, ако ответникът е физическо лице, компетентен е съдът по местожителството или местопребиваването на ответника. За юридическото лице (търговско дружество, сдружение), това е неговото място на установяване или по принцип седалището на това лице. В някои случаи основното известно място на стопанска дейност е различно от седалището. В тези случаи може да бъде сезиран съда по основното място на стопанска дейност. За големи предприятия с няколко клонове, може да бъде сезиран съд, в чийто район се намира един от клоновете.

2.2.2 Изключения от основните правила

2.2.2.1 Кога може да се избира между съда по местожителството на ответника (съд, определен чрез прилагане на основното правило) и друг съд?

Договори: ищецът може да заведе иск по местопребиваването на ответника или, в зависимост от вида на договора, в мястото, където стоките следва да бъдат доставени или където услугите следва да бъдат предоставени.

В случаите на отговорност за вредоносни действия (деликти) и на граждански производства, приобщени към наказателни производства, искът може да бъде заведен в мястото, където живее ответникът или пред съда, в чийто район е понесена щетата или е извършено вредоносното действие.

За имуществени дела: ищецът може да отнесе въпроса до съда, в чийто район се намира процесното имущество.

По дела за издръжка или участие в разходите на семейството: ищецът може да избира между съда, в чийто район живее ответникът, или съда, в чийто район живее кредиторът, тоест ищецът.

За потребителски спорове: потребителите могат по свой избор да сезират съда, в чийто район са живели при сключването на договора или в чийто район е настъпило вредоносното действие.

2.2.2.2 Кога трябва да се избере съд, различен от съда по местожителството на ответника (съд, определен чрез прилагане на основното правило)?

В спорове за издръжки или компенсации: компетентен е съдът по местопребиваването на съпруга кредитор или на родителя, който полага основните грижи за децата, дори ако децата са пълнолетни.

Развод: компетентен е съдът, в чийто район живее семейството. Ако съпрузите живеят разделени, компетентен е съдът, в чийто район живеят децата. Ако съпрузите нямат деца, компетентен е съдът, в чийто район живее ответникът.

Наследяване: компетентен е съдът, в чийто район последно е живял починалият.

Дела за недвижими имоти: компетентен е съдът, в чийто район се намира имотът.

Наеми на имущество: компетентен е съдът, в чийто район се намира имуществото.

2.2.2.3 Могат ли страните сами да определят за компетентен съд, който при други обстоятелства не би бил компетентен?

Всички специализирани съдилища имат изключителна компетентност и възражението срещу компетентността трябва да бъде направено автоматично от съда. Единствената възможност за сезирането на съд, който по принцип няма компетентност, е тази за избор между окръжни и районни съдилища по дела, за които тези съдилища нямат изключителна компетентност.

Като правило, нищожна е всяка договорна клауза, която противоречи на правилата за териториална компетентност и за разпределение, с изключение на договорите между търговци, и при условие че клаузата е формулирана съвсем ясно.

3 Когато компетентни са специализираните съдилища, как може да се разбере кой съд следва да бъде сезиран?

Търговски съдилища: като правило, компетентен е съдът, в чийто район живее ответникът. По отношение на отговорността за вредоносни действия, компетентен е съдът, в чийто район е настъпило вредоносното действие или е понесена вредата.

Съдилищата по дела за земеделска аренда: компетентен е съдът, в чийто район се намира имотът.

Трудови съдилища: работниците могат да сезират съда, в чийто район се намира мястото на стопанска дейност, в което работят или съда, в чийто район е бил сключен договорът, или съда по седалището на дружеството работодател. Ако работата е била извършвана извън мястото на стопанска дейност, делото може да бъде заведено пред трудовия съд по местопребиваването на работника.

Комисии по трудовоправни спорове (до дата, определена с декрет или най-късно до 1 януари 2019 г.): като правило, компетентна е комисията, в чийто район е мястото на засегнатия бенефициер или работодател, или седалището на организацията — ответник в случая на спор между организации със седалища в различни райони.

Връзки по темата

[Уебсайт на Министерството на правосъдието](#)

[Уебсайт на Legifrance](#)

Последна актуализация: 23/07/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.